

POSTANOWIENIE

28 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

Prezes SN Joanna Misztal-Konecka

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 28 września 2023 r. w Warszawie
zażalenia A.S.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Legnicy
z 30 stycznia 2023 r., II WSC 1/23 (II Ca 460/22, II Cz 110/22),
w sprawie z wniosku A.T., Z.T. i A.W.
z udziałem A.S., J.S. i L.S.
o rozgraniczenie nieruchomości,

1. **oddala zażalenie;**
2. **zasądza od A.S. na rzecz A.T., Z.T. i A.W. po 120 (sto dwadzieścia) złotych kosztów postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem z 30 stycznia 2023 r. Sąd Okręgowy w Legnicy odrzucił skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w Legnicy z 17 października 2022 r. sporządzoną osobiście przez uczestnika A.S., działającego w imieniu własnym oraz uczestników postępowania J.S. i L.S. Sąd Okręgowy wskazał, że skarga kasacyjna nie została sporządzona przez pełnomocnika będącego radcą prawnym lub adwokatem, podlegała więc odrzuceniu na podstawie

art. 398⁶ § 2 w zw. z art. 87¹ § 1 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c.

2. Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł uczestnik A.S. (reprezentowany przez pełnomocnika będącego adwokatem), zaskarżając

odrzucenie skargi kasacyjnej A.S. Skarżący, wskazując na naruszenie art. 130 § 1 k.p.c., zarzucił, że Sąd Okręgowy błędnie pominął procedurę naprawczą wskazaną w tym przepisie. Wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

3. W odpowiedzi na zażalenie A.T., Z.T. i A.W. domagali się jego oddalenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

4. Analiza zasadności zażalenia w realiach niniejszej sprawy wymaga poprzedzenia jej wyjaśnieniem kwestii wstępnej.

Zażalenie uczestnika A.S. z 10 marca 2023 r. podlega rozpoznaniu w składzie jednego sędziego, pomimo tego, że zarządzeniem Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Cywilnej z 19 czerwca 2023 r. wyznaczony został do jego rozpoznania skład trzech sędziów. W dniu 28 września 2023 r. weszła bowiem w życie ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1860), która m.in. w istotny sposób zmodyfikowała skład sądu w postępowaniu zażaleniowym w sprawach cywilnych. Zgodnie z art. 397 § 1 k.p.c., który po myśli art. 394¹ § 3 k.p.c. znajduje zastosowanie również w postępowaniu zażaleniowym przed Sądem Najwyższym, sąd rozpoznaje zażalenie na posiedzeniu niejawnym w składzie jednego sędziego. Równocześnie po myśli art. 32 ust. 1 wskazanej ustawy nowelizującej w postępowaniach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie nowelizacji art. 397 k.p.c. sąd rozpoznaje sprawę w składzie zgodnym z przepisami Kodeksu postępowania cywilnego w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą. Jeżeli na podstawie przepisów dotychczasowych do rozpoznania sprawy wyznaczono skład trzech sędziów, dalsze jej prowadzenie przejmuje sędzia wyznaczony jako sprawozdawca.

Z uwagi na to, że zażalenie jest rozpoznawane po wejściu w życie ustawy nowelizującej, Sąd Najwyższy orzeka w składzie jednego sędziego w osobie dotychczasowego sprawozdawcy.

5. Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 87¹ § 1 k.p.c. w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych, a w sprawach własności intelektualnej także przez rzeczników patentowych. Zastępstwo to dotyczy także czynności procesowych związanych z postępowaniem przed Sądem Najwyższym, podejmowanych przed sądem niższej instancji. Przymus adwokacki statutowany w art. 87¹ § 1 k.p.c. obejmuje zatem postępowanie wszczęte skargą kasacyjną lub zażaleniem wnoszonym do Sądu Najwyższego.

Wyjątki od przymusu adwokacko-radcowskiego statuuje art. 87¹ § 2 k.p.c., zgodnie z którym zastępstwo takie nie jest konieczne w postępowaniu o zwolnienie od kosztów sądowych oraz o ustanowienie adwokata, radcy prawnego lub rzecznika patentowego oraz gdy stroną, jej organem, jej przedstawicielem ustawowym lub pełnomocnikiem jest sędzia, prokurator, notariusz albo profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych, a także gdy stroną, jej organem lub jej przedstawicielem ustawowym jest adwokat, radca prawny lub radca Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, a w sprawach własności intelektualnej rzecznik patentowy. Wyjątki te nie zachodzą w niniejszej sprawie, dotyczącej skargi kasacyjnej od postanowienia Sądu Okręgowego w Legnicy z 17 października 2023 r. sporządzonej osobiście przez uczestnika A.S.

Pisma procesowe sporządzone z naruszeniem art. 87¹ § 1 k.p.c. podlegają zwrotowi bez wezwania do usunięcia braków (art. 130 § 5 k.p.c.), zaś środki zaskarżenia, w tym skarga kasacyjna, podlegają odrzuceniu - na zasadach ogólnych i również bez wdrażania procedury naprawczej - jako niedopuszczalne, na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 (postanowienia SN: z 28 marca 2018 r., V CZ 16/18; z 30 czerwca 2020 r., III CZ 1/20; z 26 stycznia 2022 r., III CZ 40/22; z 28 stycznia 2022 r., III CZ 44/22; z 25 lutego 2022 r., III CZ 46/22; z 18 maja 2023 r., II UZ 73/22). Z tych powodów skarga kasacyjna wniesiona przez uczestnika osobiście podlegała odrzuceniu, co znalazło wyraz w zaskarżonym postanowieniu Sądu Okręgowego.

Podkreślenia wymaga – z racji na akcentowane w zażaleniu stanowisko – że niezastosowanie się do wymogu przymusu adwokacko-radcowskiego i wniesienie skargi kasacyjnej przez stronę osobiście jest brakiem formalnym nieusuwalnym,

a zatem nie można tego braku sanować w trybie art. 130 § 1 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2022 r., III CZ 93/22).

6. Jedynie marginalnie wskazać trzeba, że bez znaczenia dla spełnienia wymagania przymusu adwokacko-radcowskiego przed Sądem Najwyższym pozostaje kwestia pouczenia zainteresowanego o treści art. 87¹ k.p.c. (postanowienie SN z 19 października 2017 r., III CZ 40/17). Równocześnie jednak nie sposób pominąć, że analiza akt niniejszej sprawy dowodzi, iż pełne pouczenie w tym zakresie skarżącemu zostało udzielone przez Sąd Okręgowy.

7. Z tych względów Sąd Najwyższy oddalił zażalenie na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 i art. 13 § 2 k.p.c. O kosztach postępowania Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z § 5 pkt 2 i § 10 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

(R.N.)

[ms]